

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ—15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^Α ΕΚΔΟΤΑΙ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ", - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 44
ΑΘΗΝΑΙ

νέου κοινωνικοῦ ἰδανικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ λεπτότερον ὅμως: τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων ἀνδρῶς καὶ γυναικός. καὶ ἀπέδειξε μὲ τὸν τρόπον του ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦλάχιστον αὐτὸ ὁ κομμουνισμὸς πέφτει ἔξω. Καὶ κατὰ ἄλλο ὅμως: ὅτι Κομμουνισμὸς καὶ Δημοτικισμὸς δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πράγμα.

X.

Ὁ Πῶλ Βαλερύ πρὸς τὸν μεταφραστὴν του.

Ὁ συνεργάτης μας κ. Μήτσος Παπανικολάου, ὁ μετ' ἀπαραιρέτου κινήσει τέχνης μεταφράσας τὰ δύο ἐκεῖνα ποιήματα τοῦ Πῶλ Βαλερύ (ἴδε «Νέαν Ἑστίαν» τεύχος βον) ἔλαβε παρὰ τοῦ ποιητοῦ τὴν φωτογραφίαν του μὲ τὸ ἀκόλουθον ὥραϊον καὶ τιμητικὸν γράμμα:

Γαλλικὴ Ἀκαδημία.

Παρίσι, 40 ὁδὸς Villejust
16 Αὐγούστου 1927.

Κύριε,

Μὲ τὰ ὀλίγα ἀρχαῖα ἑλληνικά που γνωρίζω, μπόρεσα ὡστόσο νὰ διαβάσω καὶ νὰ χρῶ τὴν μετάφρασιν τῶν δύο μικρῶν μου ποιημάτων. Ἦταν μιά πολὺ τερπνὴ ἄσκησης, διὰ τὴν ὁποίαν σὰς ἐκφράζω ἀσμένως τὴν εὐχαριστίαν μου. Μοῦ φαίνεται ὅτι μετεφέρατε τοὺς στίχους μου λαμπρὰ καὶ ἀπεδώσατε εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὸ αἰσθημα που προσπάθησα νὰ βάλω εἰς τὸ γαλλικόν.

Σὰς παρακαλῶ νὰ εὐχαριστήσετε καὶ τὸν κ. Ἐμπειρικὸν διὰ τὸ ἄρθρον του. Θὰ μοῦ κάνατε μεγάλη χάρη νὰ μοῦ στίλετε 3 - 4 ἀντίτυπα ἀπὸ τὸ τεύχος αὐτὸ τῆς *Νεα Ἑστία*, — καὶ τοῦ *Θαλασσινοῦ Κοιμητηριοῦ* ὅταν θὰ δημοσιευθῇ. Επιθυμῶ πολὺ νὰ ἴδω τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ τοῦ δυκόλου κειμένου, ὅπου ἡ τέχνη σας θὰ ἔχει νὰ μετρηθῇ μὲ μίαν σκέψιν ἀρκετὰ ἀφηρημένην!

Δεχτήτε, κύριε, μὲ τὰς εὐχαριστίας μου, τὴν ἐκφρασιν τῶν ἐξαιρέτων μου αἰσθημάτων.

Πῶλ Βαλερύ

Ἡ μετάφρασις τοῦ Cimetière Marin θὰ δημοσιευθῇ ἐπίσης εἰς τὴν «Νέαν Ἑστίαν». Ὁ τίτλος τοῦ περιοδικοῦ μας, εἰς τὸ γράμμα τοῦ Βαλερύ, εἶναι γραμμένος μὲ στοιχεῖα ἑλληνικά, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἄτονον καὶ ἀπνευμ. τιτ. ἢ γραφήν.

Ἡ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

Τὰ τραγούδια τοῦ Λωτρεαμόν.

Θάξιζε ἴσως νὰ γίναι κάπως περισσότερος λόγος γιὰ τὴν ἐπανέκδοσιν τῶν «Ἐργῶν» (Τραγούδια τοῦ Μαλντορὸρ καὶ «Ποιήματα») τοῦ κόμητος ντὲ Λωτρεαμόν. Ὁ ποιητὴς αὐτός, ἀγνωστός σχεδὸν ὡς τὰ χτὲς—ἄν καὶ πρὸ ἐξήντα χρόνων πεθαιμένος—κατέχει σήμερα μιά ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ θέσιν ἐπὶ σύγχρονη γαλλικὴ ποίησιν.

Αὐτός, μαζὶ μὲ τὸν Ρεμπώ, εἶναι οἱ δύο ποιηταὶ τοῦ παρελθόντος που ἐξασκοῦν τώρα τὴν μεγαλύτερη ἐπίδρασιν στοὺς νέους. Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι μέχρι τοῦ 1920, ὁ Λωτρεαμόν εἶχε σχεδὸν λησμονηθῆ καὶ μόνο γιὰ τὴν ἀλλόκοτη ζωὴ του τὸν ἐνθυμόνταν ποῦ καὶ ποῦ... Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καὶ ἐπὶ παρελθόν ἡ παράδοξις ποίησίν του εἶχε κάνει μεγάλη ἐντύπωσιν, μὰ πολλοί, ὅπως ὁ Ρεμπώ ντὲ Γκουρμόν, τὴν ἐθεώρησαν ὡς δημιούργημα μιάς τρελλῆς φαντασίας, — ἴσως καὶ ἐνὸς τρελλοῦ ἀνθρώπου. Σ' αὐτὸ συνετέλεσε καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ποιητοῦ. Ὁ Λωτρεαμόν — τὸ πραγματικὸ του ὄνομα εἶναι Ἰσιδώρος Ντυκάς, — γεννήθηκε τὸ 1847 ἐπὶ Μοντεβίντεο τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ὅπου ὁ πατέρας του εἶταν πρόξενος τῆς Γαλλίας. Ὅταν ἐμεγάλωσε, πῆγε ἐπὶ Παρίσι, νὰ σπουδάσει ἐπὶ Πολυτεχνεῖο. Ἐκεῖ ἐπίασε μιά κάμαρα σ' ἓνα ἀνώνυμο ξενοδοχεῖο τῆς ὁδοῦ Νότρ-Ντάμ-ντὲ-Βικτουάρ. Καθὼς διηγεῖτο ἀργότερα ἡ θυρωρὸς του, ὅλη τὴ νύχτα τὴν περνοῦσε γράφοντας καὶ πίνοντας ἀναρίθμητους καφέδες. Ἀπὸ κεῖ μετακόμισε ἐπὶ τὴν ὁδὸ Βιβιέν, ὅπου καὶ πέθανε σὲ ἡλικίαν εἰκοσι δύο χρόνων, κατὰ τὸ 1870. Αὐτὴ εἶναι ὅλη τὴ ζωὴ. Μιά μυστηριώδης ἀπλότης τὴν περιβάλλει, τὴν ὁποίαν μεγαλώνει ἀκόμα ὁ θάνατός του σὲ νεανικὴ σχεδὸν ἡλικία.

Ὁ πρῶτος που ἀσχολήθηκε σοβαρὰ μὲ τὸ Λωτρεαμόν, εἶταν ὁ Γκουρμόν. Στὴς «Μάσκες» του ἀπασχολεῖται, μ' αὐτὸν σὲ δέκα ὁλόκληρες σελίδες. Ἴδου πῶς ἀρχίζει:

«Ἔϊταν ἓνας νέος μὲ μιά μανιώδη, καὶ ἀπροσδόκητη πρωτοτυπία, ἓνα πνεῦμα ἀρρωστο, καὶ πιὸ καθαρὰ ἀκόμη, ἓνα πνεῦμα τρελλό. Ὅταν τρελλαίνεται ἓνας ἡλίθιος καὶ μὲς' ἐπὶ τρέλλα του, ἡ ἡλιθιότης του λιμνάζει ἢ ταράζεται' μέσα ἐπὶ τρέλλα ἐνὸς ἀνθρώπου μὲ πνεῦμα, παραμένει συχνὰ τὸ πνεῦμα: τὸ σχῆμα τῆς διανοήσεως προσβάλλεται μόνο καὶ ὄχι τὸ ποιόν τῆς. Ὁ καρπὸς σπάζει πέφτοντας, μὰ ἔχει διατηρήσει ὅλο του τὸ ἄρωμα καὶ ὅλη τὴ γεύσιν τοῦ κάπως ὄριμου χυμοῦ του. Αὐτὴ εἶταν ἡ περίπτωση τοῦ καταπληκτικοῦ ἐκείνου ἀγνωστοῦ Ἰσιδώρου Ντυκάς που στολίσθηκε μόνος του μὲ τὸ ρωμαντικὸ ψευδώνυμο: κόμητος ντὲ Λωτρεαμόν».

Καὶ παρακάτω πάλι γράφει: «Ἐπῆρξε μιά θανμαστὴ ἐκδήλωσιν, σχεδὸν ἀνεξήγητη».

Ἐπέρασαν πάνω ἀπὸ τριάντα χρόνια ἀπὸ τότε που ὁ Γκουρμόν τὰ ἔγραψε αὐτά. Ἦρθε ὁ πόλεμος καὶ ἡ μεταπολεμικὴ ἀναστάτωση ἐπὶ τὴν τέχνη. Ἀξίεις, που τὴς θεωροῦσαμε στερεοποιημένους πιά, γκρεμίστηκαν ἀμείλικτὰ ἀπὸ τὰ βάθη τους καὶ ἄλλες πάλι, που εἶχαν ἀρχίσει νὰ χάνονται μέσα ἐπὶ τὰ βάθη τοῦ καιροῦ, τραβήχτηκαν ἀπὸ κεῖ καὶ παρουσιάστηκαν παταγωδῶς. Καὶ πρῶτος πρῶτος μέσα σ' αὐτὲς ὁ Λωτρεαμόν μαζὶ μὲ τὸ Ρεμπώ.

Τὸ «μεγάλον τρελλὸν κεφάλιν», ὅπως τὸν ἐχαρακτήρισαν, ἀρχίζει πιά νὰ θεωρεῖται ὡς αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ποίησις, μ' ἓνα τεράστιον κεφαλαῖον Π, ὅπως λέει κάποιον ἀπὸ τοὺς βιογράφους του. Ὅχι μόνο οἱ μεταπολεμικοὶ νέοι, ἀλλὰ καὶ οἱ παλαιότεροι, ὅπως ὁ θανμαστὴς ἐκείνος Φάργκ, γίνονται θανμασταὶ τοῦ Λωτρεαμόν καὶ διακηρύσσουσι—